

**Міністерство освіти і науки України Львівський національний університет
імені Івана Франка
Географічний факультет
Кафедра туризму**

**НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ ДО КУРСУ
«МАГІСТЕРСЬКИЙ СЕМІНАР»**

**ОПШ «Туристична діяльність», «Міжнародний туризм»
другого (магістерського) рівня вищої освіти для здобувачів з спеціальності
242 «Туризм і рекреація»**

Львів
ЛНУ ім. Івана Франка
2024

*Рекомендовано до друку Вченою радою географічного факультету Львівського національного університету імені Івана Франка.
Протокол № 3 від 20.03. 2024р.*

Рецензент: Касіяник Ігор Петрович, кандидат географічних наук, доцент, завідувач кафедри географії та методики її викладання Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка.

Уклали:

Монастирський В.Р. Навчально-методичні матеріали до курсу «Магістерський семінар» ОПП «Туристична діяльність», «Міжнародний туризм» другого (магістерського) рівня вищої освіти для здобувачів з спеціальності 242 «Туризм і рекреація» – Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2024. - 24 с.

© ЛНУ імені Івана Франка, 2024

Адреса кафедри туризму: вул. Дорошенка, 41 кімн. 4, Львів 79000; тел.+380 (32) 239-46-03; E-mail: tourism.dep.geography@lnu.edu.ua

ВСТУП

Дисципліна «Магістерський семінар» є завершальною нормативною дисципліною ОПП «Туристична діяльність», другого (магістерського) рівня вищої освіти для здобувачів з спеціальності 242 «Туризм і рекреація» яка викладається в 3 семестрі в обсязі 3 кредитів (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS).

Курс розроблено таким чином, щоб надати учасникам необхідні знання, обов'язкові для того, щоб виконувати науково-дослідну роботу, оформляти результати своїх досліджень і публікувати їх у наукових виданнях.

Курс спрямований на огляд основних понять і категорій наукової методології, напрямів наукових туристичних досліджень та етапів науково-дослідної роботи. Курс також розкриває основні принципи та вимоги щодо складання та оформлення наукових статей за результатами науково-дослідної роботи та методичні вимоги щодо виконання кваліфікаційної роботи.

Мета даного курсу формувати у студентів систематизований комплекс знань про загальні принципи, форми та методи проведення наукових досліджень у туризмі з метою написання та оформлення магістерської роботи за результатами наукових досліджень. Забезпечити набуття студентами вмінь підготовки наукових доповідей та їхнього рецензування.

Основними цілями вивчення дисципліни “Магістерський семінар” є формування в студентів системи вмінь щодо підготовки та представлення наукових доповідей, їхнього рецензування, доповнення, постановки запитань доповідачу; забезпечити засвоєння та поглиблення студентами знань про властивості індустрії туризму.

Магістерський семінар – нормативна дисципліна, що надає студентам необхідні знання, обов'язкові для освоєння практичних та теоретичних підходів у науковій роботі. Тому у курсі представлено як огляд концепцій методів наукових досліджень, так і процесів та інструментів, які потрібні для наукової роботи.

СЕМІНАРСЬКІ ЗАНЯТТЯ

Змістовний модуль 1. Методологія та організація наукових досліджень.

Тема 1. Напрями наукових туристичних досліджень та етапи науково-дослідної роботи. Структурні одиниці наукового напрямку: комплексні проблеми, теми і питання.

План

1. Наукові дослідження у сфері туризму.
2. Туризм як явище суспільного життя, його основні категорії.
3. Аспекти функціонування туризму, напрямки досліджень: економічний, історичний, географічний, соціальний, екологічний, політичний, культурний, психологічний.
4. Сучасний етап розвитку туризму.
5. Туризмологія – новий науковий напрямок, що формується.
6. Міждисциплінарний підхід у туризмознавстві.

Як об'єкт наукових досліджень туризм заявив про себе в середині ХХ століття, що було пов'язано з ростом масового туризму, перетворенням його для ряду країн в одну з найважливіших галузей економіки. Як зазначає видатний фахівець у галузі гостинності та туризму, професор університету Вісконсін-Стаут (США) Джафар Джафарі, на підтвердження становлення науки про туризм слід відзначити зростаючу кількість тематичної літератури, бібліографії, видання друкованих першоджерел, що мають відношення до туризму, зростання популярності туризму та туристичної діяльності в тематиці наукових дисертацій (Джафарі Дж. 2012).

Туризмологія є міждисциплінарною наукою, яка консолідує:

- філософію туризму, що досліджує «життєвий світ» мандрівника, аксіологічний, морально і естетично-ціннісний аспекти туристичних подій, а праксеологія туризму забезпечує осмислення туристичних практик;
 - географію туризму, зосереджену на просторово-часових закономірностях функціонування туризму;
 - соціологічні дослідження туризму;
 - культурологію туризму, яка аналізує гуманізуючу, «людинотворчу» місію туризму;
 - педагогіку туризму, що вирішує проблеми професійної підготовки фахівців туристичної справи;
 - психологію туризму, яка досліджує індивідуальні особливості мандрівника і тісно пов'язану з етичними й естетичними цінностями туристів, а також з екологізацією свідомості мандрівників (Федорченко В.К., 2013).

Стосовно до прикладним науково-дослідних робіт виділяють наступні основні етапи.

1. Формулювання теми, визначення мети, завдань, об'єкта і предмета дослідження.
2. Складання концепції, програми і плану дослідження.
3. Розробка системи методів дослідження і прийомів їх ефективного застосування.
4. Збір, систематизація та аналіз емпіричного матеріалу. Експериментальні дослідження. Перевірка і уточнення гіпотези.
5. Аналіз і оформлення результатів дослідження.
6. Впровадження результатів і визначення економічної ефективності.

Професійні практично орієнтовані методи є необхідними та важливими в реалізації освітнього процесу позаяк дозволяють здобувачам вищої освіти наблизитися до своєї майбутньої професії за умов реальної дійсності. Одним зі способів підготовки висококваліфікованих фахівців є міждисциплінарний підхід, що був успішно застосований в освітній програмі «Туристична діяльність» – системно-структурний аспект туристичних досліджень.

Питання для самоконтролю:

1. Охарактеризуйте логічну послідовність процесу наукового дослідження.
2. Назвіть основні етапи наукового дослідження.
3. Охарактеризуйте основні стадії наукового дослідження.
4. Охарактеризуйте вимоги до формулювання теми наукового дослідження.
5. Визначте взаємозв'язок теми, мети та завдань наукового дослідження.
6. Визначте сутність та зміст об'єкту та предмету наукового дослідження. Охарактеризуйте їх взаємозв'язок.
7. Назвіть основні види планування, які використовуються у наукових дослідженнях.
8. Назвіть основні структурні елементи календарного плану наукового дослідження. Особливості попереднього та остаточного плану.

Джерела:

1. Джафарі Дж. Становлення туризму як науки // Вісник РМАТ. 2012. №1. С.7-11.
2. Дутчак С.В. Ще один погляд на «туристику» як наукову систему // Наукові записки [Вінницького державного педагогічного університету ім. М. Коцюбинського]. Серія: Географія. 2009. Вип.19. С.66-71.
4. Любіцева О.О. Безперервна освіта в туризмі: сенси сьогодення // Сталий розвиток туризму на засадах партнерства: освіта, наука, практика: матеріали І Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Львів, 31 жовтня - 1 листопада 2018 р.). Львів: ЛТЕУ, 2018. 342 с. С.213-219.

6. Федорченко В.К., Пазенок В.С., Кручек О.А., Дьорова Т.А., Любіцева О.О. та ін. Туризмологія: концептуальні засади теорії туризму: монографія. К.: ВЦ «Академія», 2013. 368 с.

Тема 2. Пошук, накопичення та обробка наукової інформації.
Інформаційна база наукового дослідження. Поняття статистичних даних. Тип даних. Поняття бібліографії. Принципи складання бібліографії.

План

1. Зміст поняття “наукова інформація”, її функції.
2. Властивості інформації.
3. Аспекти інформації: прагматичний; семантичний; синтаксичний.
4. Концептуальні трактування інформації.
5. Носії наукової інформації.
6. Види наукової інформації.

Основою будь-якого наукового дослідження є інформація – сукупність повідомлень (відомостей), якими визначається рівень знань людини про певні явища, факти, події та їхні взаємозв’язки.

Результати наукового дослідження з поміж інших чинників найбільше залежить від повноти та якості зібраного матеріалу. Використовуючи інформацію, дослідник отримує наукові відомості для проведення аналізу. Формування бази даних є першим етапом виконання будь-якого дослідження.

Серед найважливіших властивостей інформації є:

- адекватність – відповідність реальним процесам і об’єктам;
- релевантність – придатність завданням, для вирішення яких вона призначена;
- правильність – відповідність способу вираження змісту;
- точність – відображення явищ з мінімальним відхиленням або мінімальною помилкою;
- актуальність або своєчасність – можливість використання інформації тоді, коли необхідність у ній особливо значна;
- загальність – незалежність від окремих змін;
- ступінь деталізації – інформація (М.П. Мальська, І.Г. Пандяк, 2016).

Серед інших важливих властивостей інформації – здатність нагромаджуватись, втрачатись, забруднюватись, ущільнюватись.

Інформацію розглядають у трьох аспектах:

- прагматичному (корисність, досягнення мети, на яку вона спрямована);
- семантичному (змісту і правильного тлумачення);
- синтаксичному (техніки уявлення і передачі) (М.П. Мальська, І.Г. Пандяк, 2016).

Інформація – це ключовий ресурс, значення якого часто більше за інші ресурси, наприклад, енергетичні, сировинні, інфраструктурні та ін. У суспільстві інформація виконує різноманітні функції: відображення, навчальну, кумулятивну, комунікативну, актуалізацій, управлінську, виробничо-технічну та комерційну. З розвитком суспільства спостерігається збільшення ролі інформаційних ресурсів, у яких узагальнюються і концентруються всі наявні відомості з різних галузей діяльності людини. (М.П. Мальська, І.Г. Пандяк, 2016).

Основні ознаки наукової інформації:

- отримується у процесі пізнання закономірностей об'єктивної дійсності, основа якої – практика, і подається у відповідній формі;
- документована, виникає у процесі наукового розвитку, відображає відомості про досягнення національної та закордонної науки, техніки, виробництва, отримані у процесі науково-дослідної, дослідно-конструкторської, виробничої та громадської діяльності;
- необхідна для керівників, спеціалістів, науковців в процесі їхньої діяльності.

Наукова інформація у процесі дослідження виконує такі найважливіші функції:

- відображення – здатність відображати істотні аспекти природної, соціальної реальності та виробничої і комерційної діяльності;
- кумулятивна функція – здатність нагромаджувати відомість про об'єкти;
- комунікативна функція – це передача відомостей від суб'єкта до суб'єкта, забезпечення їхньої взаємодії;
- актуалізацій – акцентування на проблемах, подіях і процесах (М.П. Мальська, І.Г. Пандяк, 2016).

Носіями наукової інформації є наукові документи – матеріальні об'єкти, в яких зафіксовані наукові відомості або наукова інформація, з характерною логічною завершеністю і призначена для її збереження, передачі у часі і просторі та використання у суспільній практиці з обов'язковим посиланням на те, де, ким і коли документ був створений.

Наукова інформація, отримана з різних джерел, поділяється на такі види:

- від способу отримання і галузями використання: технічна, економічна, соціальна та ін;
- від способу фіксації – на паперових та електронних носіях;
- від статусу – первинні (фактографічні) документи, вторинні (бібліографічні), тобто результати аналітико-синтетичного і логічного опрацювання первинних документів;
- за призначенням: офіційні (нормативні), наукові, науково-популярні, навчальні, довідкові, патентно-ліцензійні, виробничі, рекламні, інформаційні тощо;
- від способу підготовки розрізняють друковану (тиражовані) та рукописну (або машинописну) наукову інформацію. До останньої належать

науково-технічні звіти, інформаційні картки, дисертації, депоновані рукописи, препринти та ін. Вони залишаються у формі рукопису та існують у невеликій кількості примірників;

– від періодичності виникнення наукові видання поділяють на: неперіодичні (книги); видання з продовженням (збірки статей), періодичні (журнали, газети) (М.П. Мальська, І.Г. Пандяк, 2016).

Питання для самоконтролю:

1. Охарактеризуйте види інформації, що використовується в наукових дослідженнях.
2. Визначте особливості інформаційного пошуку при проведенні наукових досліджень.
3. Охарактеризуйте особливості первинної та вторинної інформації.
4. Назвіть основні наукометричні бази.
5. Визначте, які можливості до пошуку інформації, надають існуючі наукометричні бази.
6. Назвіть основні вимоги до цитування і посилання на джерела інформації.

Джерела:

1. Мальська М.П., Пандяк І.Г. *Методологія та організація наукових досліджень*. Навчальний посібник Київ. Центр навчальної літератури. 2016.
2. Мальська М.П., Пандяк І.Г., Філь М.І. *Навчально методичні матеріали для підготовки кваліфікаційної роботи*. Львівський національний університет імені Івана Франка. Кафедра туризму. 2020.
3. 1.Кучик О. С., Мальський М. 3. *Основні вимоги до написання та оформлення дипломної роботи (методичні вказівки для студентів спеціальностей “міжнародні відносини”, „міжнародне право”, “країнознавство” факультету міжнародних відносин)*. -Львів: Факультет міжнародних відносин Львівського національного університету імені Івана Франка. –Львів, 2001. –24 с.

Тема 3. Основні поняття і категорії наукової методології. Загальна схема наукових досліджень. Структурні елементи науки: поняття, категорії, принципи, постулати, правила. Принципи класифікацій.

План

1. Поняття методології. Методологія як вчення про метод.
2. Завдання методології
3. Структура методології.
4. Методологія і методи наукового дослідження
5. Складові методології наукового дослідження: категорії, принципи, теорія, парадигма, метод

Методологія – це, по-перше – систематизована сукупність підходів, способів, методів, прийомів та процедур, що застосовуються в процесі наукового пізнання та практичної діяльності для досягнення наперед визначеної мети. Такою метою в науковому пізнанні є отримання істинного знання або побудова наукової теорії та її логічного обґрунтування, досягнення певного ефекту в експерименті чи спостереженні тощо. Практична діяльність може спрямовуватися на створення бажаного матеріального чи ідеального об'єкта, певної реальності, на потрібну спрямованість об'єктивного процесу, функціонування матеріальної системи чи її цілеспрямоване трансформування тощо. По-друге методологія — це галузь теоретичних знань, уявлень про сутність, форми, закони, порядок та умови застосування підходів, способів, методів, прийомів і процедур у процесі наукового пізнання та практичної діяльності.

Методологія ставить перед собою завдання з'ясувати умови перетворення позитивних наукових знань про дійсність у метод подальшого пізнання цієї реальності, виявити ефективність і межі його продуктивного застосування. Важливим і принциповим для методології є обґрунтування положення про метод як систему, його складність і багатогранність змісту, що включає в себе знання різноякісних характеристик і множинність рівнів — від принципів філософського значення до безпосередніх наукових знань про конкретний об'єкт. Це зумовлює закономірність розгортання методу в систему в процесі його теоретичного й практичного функціонування.

Завданням методології було і є дослідження пізнавальної діяльності, що здійснюється у різних галузях науки, виявляє загальні закономірності функціонування й розвитку наукового мислення, розробляє загальнонаукові методи пізнання. Вважалося, що методологія досягла своєї вершини у формі марксистської (діалектико-матеріалістичної) методології. В ній порушувалась і вирішувалась вся сукупність логіко-гносеологічних та інших проблем. Та час показав, що претендувати на абсолютну істину вона не може, хоча й значна частина її положень "працює" й сьогодні.

Актуально досліджується структура методології. З цієї проблеми можна виокремити два основних погляди. Перший — це намагання дати чітку класифікацію й виокремити структурні елементи методології, другий – описовий, аморфний підхід.

До основних структурних компонентів методології наукового пізнання на абстрактному рівні належать такі методи: 1) загальні; 2) загальнонаукові; 3) міждисциплінарні; 4) специфічні.

Системи цих елементів можуть бути й іншими. Безперечним є лише те, що чим ширшим є об'єкт наукового дослідження, тим повніший арсенал методів необхідно використати для його пізнання.

Питання для самоконтролю:

1. Охарактеризуйте класифікацію методів наукового дослідження.
2. Порівняйте зміст понять «метод», «методика», «методологія».
3. Охарактеризуйте особливості теоретичних методів дослідження.
4. Назвіть основні методи теоретичного пізнання.
5. Назвіть основні методи емпіричного наукового дослідження.
6. Визначте роль спостереження і експерименту в науковому дослідженні.
7. Охарактеризуйте такі методи теоретичного пізнання як абстрагування, ідеалізація, формалізація.
8. Охарактеризуйте системний аналіз як загальнонауковий метод дослідження.
9. Охарактеризуйте такі загальнологічні методи наукового дослідження як індукція і дедукція, аналіз і синтез, узагальнення, аналогія, моделювання.

Джерела:

1. Поняття методології : [Електронний ресурс] –Режим доступу: <https://vseosvita.ua/library/embed/000zxcg-0955.docx.html>
2. Мальська М.П., Пандяк І.Г. Методологія та організація наукових досліджень. Навчальний посібник Київ. Центр навчальної літератури. 2016.
3. Мальська М.П., Пандяк І.Г., Філь М.І. Навчально методичні матеріали для підготовки кваліфікаційної роботи. Львівський національний університет імені Івана Франка. Кафедра туризму. 2020.

Тема 4. Складання та оформлення наукових статей за результатами науково-дослідної роботи. Методика написання наукової статті. Структура наукової роботи: вступ, основна частина, висновки, перелік використаної літератури. Наукова публікація: поняття, функції, основні види. Державні стандарти із науково-технічного оформлення результатів творчої праці.

План

1. Методика написання наукової статті
2. Вимоги до змісту
3. Вимоги до обсягу
4. Вимоги до оформлення
5. Вимоги до подання

Науково-дослідна та інноваційна робота є найважливішим аспектом формування особистості майбутнього вченого та фахівця високої кваліфікації,

служує потужним засобом селективного відбору кадрів для підготовки молодих учених, збереження і відновлення наукових шкіл.

При виборі напряму науково-дослідницької роботи, по-перше, треба врахувати, що пошуково-дослідницька тема повинна бути:

- а) актуальною як з практичного, так і з теоретичного поглядів;
- б) посильною для виконання;
- в) перспективною для подальшого продовження роботи в цьому напрямі;
- г) достатньо забезпеченою відповідним первинним матеріалом;
- д) безумовно, цікавою для дослідника, що стимулює пошукову ініціативу.

Написання наукової статті вимагає передусім чіткого уявлення про рівень розробки досліджуваної теми в науці. Ось тому потрібно ознайомитись із основною літературою, що стосується обраної теми (монографії, статті). Пошукові цієї літератури допоможуть систематичний та алфавітний збірники, а також різноманітні бібліографічні покажчики.

Наукова стаття – один з основних видів наукової роботи. Вона містить виклад проміжних або кінцевих результатів наукового дослідження, висвітлює конкретне окреме питання за темою дослідження, фіксує науковий пріоритет автора, робить її матеріал надбанням фахівців.

Відповідність статті тематиці журналу. Науковий стиль викладу (точність, логічність, лаконічність, зрозумілість, зв'язаність, цілісність, завершеність) матеріалу та його високий науковий рівень.

Наукова стаття має містити такі структурні елементи: а) постановка проблеми та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями; б) аналіз останніх досліджень і публікацій, у яких започатковано розв'язання порушеної проблеми та на які спирається автор; в) мета дослідження у якій повинно бути чітко визначено кінцевий науковий результат; г) виклад матеріалу дослідження та його основні; г) висновки (найбільш важливі результати дослідження).

Наукова новизна результатів дослідження має характеризуватися такими ознаками: раціональність, обґрунтованість, достовірність, логічна несуперечливість, відповідність основоположним принципам науки.

Загальний обсяг наукової статті (відомості про автора, назва, анотація українською мовою, ключові слова українською мовою, текст, підрядкові бібліографічні посилання, має бути 12–20 сторінок.

Текст наукової статті повинен бути надрукований у текстовому редакторі MS Word (у форматі rtf або doc); формат паперу: А4 (21 см x 29,7 см); орієнтація сторінок: книжкова із вирівнюванням по ширині з відступом від лівого краю – 1,25 мм; поля: верхнє, нижнє – 2 см, ліве – 3 см, праве – 1 см; шрифт: Times New Roman (розмір шрифту – 14 pt); міжрядковий інтервал – 1,5. У тексті не повинно бути переносів і макросів.

Необхідно підготувати анотацію українською мовою (кількість знаків у ній визначається змістом наукової статті (науковою цінністю та (або) практичним значенням її положень). Обсяг анотації має становити 2–3 тис. знаків разом із ключовими словами (4–8 слів).

Сукупність ключових слів повинна відповідати основному змісту статті, відображати тематику дослідження і забезпечувати його тематичний пошук. Ключові слова потрібно подавати у називному відмінку через крапку з комою.

У тексті статті мають бути дотримані загальні правила цитування й посилання на використані джерела і вимоги Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015 “Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання” і міжнародного стилю цитування та посилання в наукових роботах.

Для опублікування наукової статті, яка раніше не була опублікована (розміщена) в інших друкованих (електронних) виданнях, на адресу електронної пошти журналу необхідно надіслати її електронну версію (назва файлу має складатися з прізвища (прізвищ) автора (співавторів) і дати направлення до редакції з поміткою “стаття”).

Питання для самоконтролю;

1. Структура наукової статті
2. Вітчизняні наукові видання
3. Зарубіжні наукові видання
4. Розуміння актуальності наукового дослідження.
5. В чому полягає суть наукової новизни.
6. Відмінність наукової статті від тез конференції.

Джерела:

1. Методика написання наукової статті. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://journal.insat.org.ua/wp-content/uploads/2019/05/Methoduka>.
2. Вимоги до наукової статті, що подається для опублікування. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://pravoua.com.ua/ua/guidelines/>.
3. Мальська М.П., Худо В.В., Паньків Н.М. «Навчально-методичні вказівки для написання студентських наукових робіт (курсів, бакалаврські та магістерські) для студентів спеціальності 241 «Готельно-ресторанна справа», 242 «Туризм». – Львів: ЛНУ ім. Івана Франка, 2023. – 70 с.

Змістовний модуль 2. Оформлення результатів наукової роботи. Впровадження та ефективність наукових досліджень.

Тема 5. Підготовка до виконання науково-дослідної роботи. Вибір і затвердження теми кваліфікаційної роботи. Складання плану кваліфікаційної роботи: основні вимоги, структура, порядок затвердження.

План

1. Загальна схема наукового дослідження

2. Вибір і затвердження теми кваліфікаційної роботи
3. Складання плану кваліфікаційної роботи: основні вимоги, структура, порядок затвердження
4. Наукове керівництво кваліфікаційною роботою
5. Композиція кваліфікаційної роботи
6. Титульний аркуш, відгук керівника і рецензента.

Кваліфікаційна (дипломна) робота – це обов’язкове самостійне наукове дослідження студентів, що характеризується новизною, внутрішньою єдністю і відображає процес і результати опрацювання обраної теми дослідження. Виконання кваліфікаційної роботи – важлива складова наукової та навчально-методичної роботи кафедри, здійснюється під керівництвом докторів та доцентів і відображає їхні результати підготовки кваліфікованих фахівців.

Виконання студентом кваліфікаційної роботи відображає вміння використовувати методи наукового дослідження, працювати з літературними джерелами, вивчати об’єкти, узагальнювати інформацію та робити висновки.

Вибір теми – це початковий етап дослідження, від якого суттєво залежить результат виконання кваліфікаційної роботи. Тема повинна відповідати таким критеріям:

- мотивувати та формувати творчу активність, пізнавальний інтерес у студента;
- бути актуальною щодо сучасних тенденцій розвитку науки і практики;
- оригінальність, необхідність розвитку окремих теоретичних положень, удосконалення методики, вирішувати певні завдання в межах визначеної проблеми;
- у формулюванні відображати об’єкт та предмет дослідження;
- інформаційна база для виконання роботи повинна бути доступною та в необхідному обсязі.

Складання плану кваліфікаційної роботи – процес, спрямований на деталізацію етапів з досягнення мети дослідження, що ідентифікується як реалізований науковий продукт.

План кваліфікаційної роботи передбачає урахування попередніх досягнень студента у науково-освітньому процесі підготовки фахівця. Упродовж всього часу навчання студент повинен активно займатись науковою роботою, приймати участь у наукових конференціях (зокрема молодих науковців), семінарах, круглих столах кафедри, факультету, інших навчальних закладів та наукових установ, цікавитись розвитком процесів у туристичній індустрії України, світу, регіону проживання, з ініціативою проходити навчальні і виробничі практики, таким чином формувати інформаційно-аналітичну базу для виконання кваліфікаційної роботи.

Керівництво науковою роботою студентів – один з найбільш важливих та відповідальних напрямів професійної діяльності викладача, спрямований на виховання висококваліфікованих фахівців, зокрема майбутніх науковців, на основі значного науково-педагогічного досвіду. Спільна наукова співпраця студента і викладача формується на початкових курсах під час навчання,

практик, виконання студентом індивідуальних робіт (статей, доповідей на конференціях), керівництва конкурсними, кваліфікаційними (дипломними) роботами та іншими типами наукової та навчальної роботи.

Композиція кваліфікаційної роботи – це послідовність розташування, зв'язок між основними частинами – розділами, підрозділами і пунктами, а також частинами довідково-супровідного апарату.

Питання для самоконтролю

1. Поняття та сутність науково-дослідної роботи.
2. Стан України щодо розвитку науки та її основні завдання.
3. Проблеми та перспективи розвитку науково-дослідної роботи.
4. Види науково-дослідної роботи студентів
5. Кроки виконання науково-дослідної роботи
6. Основні аспекти підготовки до написання наукової роботи
7. Структура науково-дослідної роботи та технічні вимоги щодо її оформлення

Джерела:

1. Біланюк В., Гудзеляк І., Котик Л. Методичні вказівки до виконання кваліфікаційної (магістерської) роботи з предметної спеціальності 014.07 Середня освіта (Географія). Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2023. 60 с.
2. Мальська М.П., Пандяк І.Г. Методологія та організація наукових досліджень. Навчальний посібник Київ. Центр навчальної літератури. 2016.
3. Мальська М.П., Пандяк І.Г., Філь М.І. Навчально методичні матеріали для підготовки кваліфікаційної роботи. Львівський національний університет імені Івана Франка. Кафедра туризму. 2020.
4. Мальська М.П., Худо В.В., Паньків Н.М. «Навчально-методичні вказівки для написання студентських наукових робіт (курсіві, бакалаврські та магістерські) для студентів спеціальності 241 «Готельно-ресторанна справа», 242 «Туризм». – Львів: ЛНУ ім. Івана Франка, 2023. – 70 с.

Тема 6. Методичні вимоги щодо виконання кваліфікаційної роботи.
Структура наукової роботи: вступ, основна частина, висновки, перелік використаної літератури

План

1. Умовні позначення.
2. Зміст.
3. Вступ.
4. Основна частина роботи.
5. Висновки кваліфікаційної роботи.
6. Додатки.

Умовні позначення, скорочення, нові символи, які використовуються при написанні кваліфікаційної роботи подаються на окремому аркуші перед змістом з позначеннями в скороченій та повній формах і відображаються у змісті як “Перелік умовних позначень”.

Зміст роботи розташовують безпосередньо після завдання кваліфікаційної роботи, починаючи з наступного аркуша. До змісту включають: вступ; послідовно перелічені назви всіх розділів, підрозділів, пунктів і підпунктів (якщо вони мають заголовки); висновки після кожного розділу, загальні висновки і рекомендації; назви додатків і номери сторінок, з яких починаються розділи та інші структурні елементи.

Вступ рекомендовано виконувати після інших складових частин роботи. Для користувачів кваліфікаційною роботою “Вступ” у лаконічній формі забезпечує ознайомлення з роботою, створює (не створює) інтерес до аналізу решти складових рукопису. Цей факт актуалізує важливість чіткості у формулюванні інформації у вступі.

У першому розділі (теоретико-методологічному) доцільно виділити три-чотири підрозділи, відображається стан теоретичних напрацювань та обґрунтування проблеми дослідження, аналізується її суть, значення, класифікаційні ознаки історія та сучасні тенденції предмета дослідження, методичні основи та ін.

Другий розділ (аналітико-дослідницький) доцільно побудувати з трьох-п’яти підрозділів. У розділі на основі аналізу фактичного матеріалу об’єкта дослідження, інших джерел інформації оцінюється стан об’єкта і подається загальна характеристика процесу, розглядаються позитивні і негативні особливості досліджуваної проблеми

Третій розділ відображає розроблені рекомендації, пропозиції щодо удосконалення предмета дослідження на основі теоретичних положень, методів дослідження, викладених у першому розділі, а також з урахуванням результатів аналізу, проведеного у другому розділі кваліфікаційної роботи.

У загальних висновках необхідно дати оцінку як теоретичних так і практичних результатів роботи, отриманих автором кваліфікаційної роботи особисто в процесі дослідження, а також обґрунтування перспектив наукової роботи у цій сфері (негативні висновки необхідно також наводити).

Питання для самоконтролю

1. Загальні положення до написання кваліфікаційної роботи.
2. Структура і написання кваліфікаційної роботи.
3. Мова і стиль кваліфікаційної роботи.
4. Оформлення кваліфікаційної роботи.
5. Процедура перевірки кваліфікаційних робіт на наявність/відсутність плагіату.
6. Презентація кваліфікаційної роботи

Джерела:

1. Біланюк В., Гудзеляк І., Котик Л. Методичні вказівки до виконання кваліфікаційної (магістерської) роботи з предметної спеціальності 014.07 Середня освіта (Географія). Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2023. 60 с.
2. Мальська М.П., Пандяк І.Г. Методологія та організація наукових досліджень. Навчальний посібник Київ. Центр навчальної літератури. 2016.
3. Мальська М.П., Пандяк І.Г., Філь М.І. Навчально методичні матеріали для підготовки кваліфікаційної роботи. Львівський національний університет імені Івана Франка. Кафедра туризму. 2020.
4. Мальська М.П., Худо В.В., Паньків Н.М. «Навчально-методичні вказівки для написання студентських наукових робіт (курсіві, бакалаврські та магістерські) для студентів спеціальності 241«Готельно-ресторанна справа», 242 «Туризм». – Львів: ЛНУ ім. Івана Франка, 2023. – 70 с.

Тема 7. Оформлення результатів магістерської роботи. Загальні вимоги щодо оформлення кваліфікаційної роботи. Вимоги до написання вступу, розділів, висновків, використаних джерел, ілюстративного матеріалу, посилання на авторів.

План

1. Загальні вимоги.
2. Нумерація розділів.
3. Оформлення ілюстрацій.
4. Таблиці у кваліфікаційній роботі.
5. Формули, символи та індекси у кваліфікаційній роботі.
6. Загальні правила цитування та посилання на використані джерела у тексті кваліфікаційної роботи.
7. Оформлення списку використаних джерел.
8. Додатки.
9. Оформлення приміток.

Кваліфікаційна робота магістра оформлюється відповідно до державного стандарту України “Документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура і правила оформлення” ДСТУ 3008-95.

Кваліфікаційна робота виконується в обсязі 100-120 сторінок тексту комп’ютерного набору, 4,2-5,0 друкованих аркушів (1 друкований аркуш – це 24 друковані сторінки 14 кегля 1,5 інтервалу з кількістю знаків на сторінці 1800). Список використаних джерел і додатки в обсяг роботи не враховуються.

Кваліфікаційна робота обов'язково містить власне емпіричне дослідження автора. Співвідношення теоретичної і практичної частини: 40 % обсягу тексту становить теоретична частина, 60 % – опис емпіричного дослідження.

У застосуванні методів дослідження мінімальна їх кількість повинна становити – 5. обов'язкове використання методів статистичного опрацювання даних.

При проведенні емпіричного дослідження, за умови дослідження групи респондентів, обсяг охоплених повинен становити – 80-90 осіб; дослідження респондентів-індивідуалів – обсяг – 50-60 осіб. На захист кваліфікаційної роботи студент-магістрант повинен представити паперові бланки заповнені досліджуваними, протокол емпіричного дослідження та ін.

Стиль викладу кваліфікаційної роботи науковий, чіткий, без ліричних і емоційних відступів, орфографічних і граматичних помилок. Послідовність викладу матеріалу логічна. При використанні матеріалів з літературних джерел їх оформляють згідно вимог. Неприпустимо використовувати матеріали з друкованих джерел, Інтернету без посилань і цитування. Завдання керівника кваліфікаційної роботи наголосити та контролювати дотримання зазначених вимог в процесі технічного оформлення роботи.

Текст роботи друкується з однієї сторони на аркуші паперу формату А4 (210'297 мм), поля: ліве – 25 мм, праве – 15 мм, верхнє – 20 мм, нижнє – 20 мм. Шрифт Times New Roman текстового редактора - 14, чіткий, щільність тексту однорідна, чорний, середньої насиченості міжрядковий інтервал 1,5, відступ абзацу – 1,25 см.

Питання для самоконтролю

1. Інформація, що має висвітлюватись на титульній сторінці.
2. Пояснювальна записка до магістерської роботи.
3. Завдання до магістерської роботи.
4. Відгук наукового керівника.
5. Рецензія на наукову роботу. Вимоги до рецензії.
6. Наповнення презентації до захисту роботи.

Джерела:

1. Влах М. Теорія і методологія географічної науки : навч. посібник для самостійної роботи студентів / М. Влах, Л. Котик. – Ч. 2. : Допоміжні навчальні матеріали. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2019. — 138 с.
2. Мальська М.П., Пандяк І.Г. Методологія та організація наукових досліджень. Навчальний посібник Київ. Центр навчальної літератури. 2016.
3. Мальська М.П., Пандяк І.Г., Філь М.І. Навчально методичні матеріали для підготовки кваліфікаційної роботи. Львівський національний університет імені Івана Франка. Кафедра туризму. 2020.

4. Мальська М.П., Худо В.В., Паньків Н.М. «Навчально-методичні вказівки для написання студентських наукових робіт (курсів, бакалаврські та магістерські) для студентів спеціальності 241«Готельно-ресторанна справа», 242 «Туризм». – Львів: ЛНУ ім. Івана Франка, 2023. – 70 с.

Тема 8. Апробація результатів наукового магістерського дослідження. Зазначається, на яких наукових з'їздах, конференціях, симпозіумах, нарадах оприлюднено результати досліджень, що включені до магістерської роботи.

План

1. Доповідь на конференції за результатами магістерського дослідження.
2. Публікація тез доповіді, статті за результатами наукового дослідження.
3. Процедура публічного захисту кваліфікаційної роботи.
4. Типові зауваження щодо результатів виконання і захисту кваліфікаційної роботи.
5. Загальна оцінка кваліфікаційної роботи.
6. Критерії оцінювання результатів виконання та захисту кваліфікаційної роботи

Кваліфікаційна робота підсумовує навчання, вміння виконувати наукові дослідження, організацію студента і відображає вміння логічно та аргументовано викладати матеріал, коректно використовувати методи дослідження, працювати з джерелами інформації, навички власних узагальнень і вміння робити висновки. У кваліфікаційній роботі необхідно дотримуватись таких вимог:

- самостійність проведеного дослідження;
- поглиблений аналіз досліджуваної теми;
- обґрунтовано відображати пропозиції щодо вдосконалення діяльності досліджуваного об'єкта;
- належне оформлення відповідно державних стандартів (при недотриманні встановлених вимог робота не допускається до захисту, при помітних відхиленнях суттєво впливає на оцінку при захисті);
- вчасно подати роботу на кафедру, в термін передбачений графіком виконання.

Кваліфікаційна робота виконується державною літературною мовою без надмірного насичення науковими термінами, зокрема запозиченими з іноземних мов, цитатами з монографій, статей, підручників, мережі Інтернет.

Кваліфікаційна робота, що не відповідає вимогам щодо змісту та оформлення, виконана без дотримання затвердженого плану, не містить конкретних матеріалів вивчення об'єкта дослідження, обґрунтованих пропозицій перспективного розвитку, без зовнішньої рецензії, відгуку наукового керівника, до захисту не допускається.

Не пізніше трьох тижнів до захисту кваліфікаційної роботи, студенти подають рукопис роботи до попереднього захисту на кафедрі. При попередньому захисті роботи, який відбувається у присутності завідувача кафедри, керівника кваліфікаційної роботи, студента, науково-викладацького складу кафедри, встановлюється відповідність роботи вимогам щодо оформлення, змісту та структури. Студенти, кваліфікаційні роботи яких на попередньому захисті оцінено позитивно, допускаються завідувачем кафедри до захисту на засіданні ДЕК.

Питання для самоконтролю

1. Перелік основних наукових фахових видань України, в яких можуть публікуватися результати наукових досліджень з галузі туризму.
2. Виступи з тезами доповіді на наукових конференціях.
3. Апробація результатів наукового магістерського дослідження на наукових конференціях.

Джерела:

1. Біланюк В., Гудзеляк І., Котик Л. Методичні вказівки до виконання кваліфікаційної (магістерської) роботи з предметної спеціальності 014.07 Середня освіта (Географія). Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2023. 60 с.
2. Влах М. Теорія і методологія географічної науки : навч. посібник для самостійної роботи студентів / М. Влах, Л. Котик. – Ч. 2. : Допоміжні навчальні матеріали. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2019. — 138 с.
3. Мальська М.П., Пандяк І.Г. Методологія та організація наукових досліджень. Навчальний посібник Київ. Центр навчальної літератури. 2016.
4. Мальська М.П., Пандяк І.Г., Філь М.І. Навчально методичні матеріали для підготовки кваліфікаційної роботи. Львівський національний університет імені Івана Франка. Кафедра туризму. 2020.
5. Мальська М.П., Худо В.В., Паньків Н.М. «Навчально-методичні вказівки для написання студентських наукових робіт (курсіві, бакалаврські та магістерські) для студентів спеціальності 241«Готельно-ресторанна справа», 242 «Туризм». – Львів: ЛНУ ім. Івана Франка, 2023. – 70 с.

Критерії оцінювання знань студентів

№ з/п	Види робіт. Критерії оцінювання знань студентів	Максима льна кількість балів
-------	--	---------------------------------------

1. Бали поточної успішності за участь у семінарських заняттях	
Критерії оцінювання	8 балів
студент в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу.	8
студент достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки.	7
студент в цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки.	6
студент не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності.	5-4
студент частково володіє навчальним матеріалом не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки.	3-1
студент не володіє матеріалом	0
Максимальна кількість балів за участь у 8 практичних заняттях	64 балів

2. Змістовний модуль 1. Методологія та організація наукових досліджень.	
Критерії оцінювання	6 балів
Студенту пропонується 6 питань із вивчених тем першого модуля. Правильна відповідь на одне питання оцінюється у 0-1 бал.	6 балів
3. Змістовний модуль 2. Оформлення результатів наукової роботи. Впровадження та ефективність наукових досліджень.	
Критерії оцінювання	6 балів
Студенту пропонується 6 питань із вивчених тем другого модуля. Правильна відповідь на одне питання оцінюється у 0-1 бал.	6 балів
4. Самостійна робота студентів (СРС)	
Критерії оцінювання	10 балів
Самостійна робота студентів, яка передбачена в темі поряд з аудиторною роботою, оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному занятті. Засвоєння тем, які виносяться лише на самостійну роботу контролюється при підсумковому семестровому контролі.	2
5. Індивідуальна науково-дослідна робота студента (ІНДР)	
Критерії оцінювання	8 балів
робота виконана та захищена згідно графіка, з поясненнями та висновками і в повному обсязі	8
робота захищена, але виконана частково, з порушенням термінів або вимог	7
робота не захищена та виконана частково, з порушенням термінів або вимог	6-5
робота не захищена та виконана з порушення методичних рекомендацій	4-2
робота не виконана	0
4. Додаткові бали	
Критерії оцінювання	6 балів

Нарахування додаткових балів відбувається за написання тез доповідей / участь у діяльності наукового гуртка /участь у наукових семінарах та круглих столах /участь у заходах неформальної освіти (за отримання сертифікатів про проходження навчання на різних освітніх платформах (Coursera, Prometheus тощо) і ін.	6
<i>Поточний та підсумковий контроль</i>	РАЗОМ – 100 балів

Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за наступним співвідношенням:

- семінарські самостійні – 64 % семестрової оцінки; максимальна кількість балів – 64;
- контрольні заміри – модуль: 12% семестрової оцінки; максимальна кількість балів 12;
- самостійна робота студентів (СРС) 10 бали;
- індивідуальна науково-дослідна робота студента (ІНДР) – 8 балів;
- додаткові бали – 6 балів.

Основна література:

1. Біланюк В., Гудзеляк І., Котик Л. Методичні вказівки до виконання кваліфікаційної (магістерської) роботи з предметної спеціальності 014.07 Середня освіта (Географія). Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2023. 60 с.
2. Бордун О. Втрати та напрями порятунку туристичного бізнесу України в умовах війни /Шевчук Віра, Монастирський Володимир, Лучка Ольга Вісник Львівського університету. Серія економічна. 2022. Випуск 62. Р. 178–196.
3. Влах М. Теорія і методологія географічної науки : навч. посібник для самостійної роботи студентів / М. Влах, Л. Котик. – Ч. 2. : Допоміжні навчальні матеріали. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2019. — 138 с.
4. Географія, економіка і туризм: національний та міжнародний досвід / Матеріали XVII міжнародної наукової конференції. – Львів, 2023.
5. Джафари Дж. Становлення туризму як науки // Вісник РМАТ. 2012. №1. С.7-11
6. Дубіс Л., Мальська М. Навчально-методичні вказівки з курсу «Методологія та організація наукових досліджень», Львів, 2024. 50? с.
7. Дутчак С.В. Ще один погляд на «туристику» як наукову систему // Наукові записки [Вінницького державного педагогічного університету ім. М. Коцюбинського]. Серія: Географія. 2009. Вип.19. С.66-71.
8. Кислий В.М. Організація наукових досліджень: навчальний посібник / В.М. Кислий. – Суми: Університетська книга, 2011. –224с.

9. Любіцева О.О. Безперервна освіта в туризмі: сенси сьогодення // Сталій розвиток туризму на засадах партнерства: освіта, наука, практика: матеріали I Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Львів, 31 жовтня - 1 листопада 2018 р.). Львів: ЛТЕУ, 2018. 342 с. С.213-219.
10. Мальська М., Паньків Н. Основи наукових досліджень: навчальний посібник. Львів : Вид-во ЛНУ імені І. Франка, 2020. 226 с.
11. Мальська М.П., Худо В.В., Паньків Н.М. «Навчально-методичні вказівки для написання студентських наукових робіт (курсіві, бакалаврські та магістерські) для студентів спеціальності 241«Готельно-ресторанна справа», 242 «Туризм». – Львів: ЛНУ ім. Івана Франка, 2023. – 70 с.
12. Мальська М.П., Пандяк І.Г. Методологія та організація наукових досліджень. Навчальний посібник Київ. Центр навчальної літератури. 2016.
13. Мальська М.П., Пандяк І.Г., Філь М.І. Навчально методичні матеріали для підготовки кваліфікаційної роботи. Львівський національний університет імені Івана Франка. Кафедра туризму. 2020.
14. Манько А. М. Сучасний стан та перспективи розвитку спортивно-оздоровчого туризму на Буковині / А. Манько, П. Романів, В. Монастирський // Людина та довкілля // Проблеми геоекології. 2021. Вип. 36. С.43-55.
15. Манько А. Перспективні геотуристичні маршрути Пригорганського Передкарпаття / А. Манько, Г. Байрак, В. Монастирський // ISSN 2519–2620. Проблеми геоморфології і палеогеографії Українських Карпат і прилеглих територій” 2021. Вип. 2 (13), 168–190
16. Методичні вказівки з підготовки дипломних і магістерських робіт для студентів географічного факультету зі спеціальності «Екологія та охорона навколишнього середовища» // Уклали І.П. Ковальчук, Л.П. Курганевич. – Львів: Видавничий центр Львівського національного університету імені Івана Франка, 2006. –43 с.
17. Методика та організація наукових досліджень : Навч. посіб. / О. П. Кириленко, В. В. Письменний, Н. М. Ткачуктаін.; заред. О. П. Кириленко.– Тернопіль: ТНЕУ, 2012.– 196 с.
18. Монастирський В.Р. Навчально-методичні матеріали до курсу «Магістерський семінар» ОПП «Туристична діяльність», «Міжнародний туризм» другого (магістерського) рівня вищої освіти для здобувачів з спеціальності 242 «Туризм і рекреація» – Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2024. – 36 с.
19. Монастирський В.Р. Природні ресурси і рекреаційні комплекси світу : навч. посібник / В.Р. Монастирський // ННВК “АТБ”- Львів, 2022. – 200.
20. Монастирський В.Р. Тенденції розвитку екологічного туризму у Польських Татрах та Українських Карпатах / В. Монастирський, О. Бордун, А. Манько // Інфраструктура ринку. Електронний науково-практичний журнал. Видавничий дім «Гельветика». 2021. Випуск 60. С.139-144 (Index Copernicus)
21. Монастирський В.Р. Сучасні тенденції та проблеми авіаперевезень у міжнародному туризмі України / В.Р. Монастирський, О.П. Біланюк //

Вісник Львівського університету. Серія географічна. 2019. Випуск 53. С. 252–261.

22. Організація та методика науково-дослідницької діяльності: Підручник / В.М. Шейко, Н.М. Кушнарєнко. –2-ге вид., перероб. і доп. –К.: Знання, 2002. –295 с.

23. Основи наукових досліджень. Організація самостійної та наукової роботи студента: навч. Посібник / Я.Я. Чорнєнкий, Н.В. Чорнєнка, С. Б. Рибак [та ін.] -К.:ВД «Професіонал», 2006. –208 с. 2. Шейко В.М.

24. Основи наукових досліджень: навч. посіб. / за заг. ред. Т. В. Гончарук. — Тернопіль, 2014. — 272 с.

25. Федорченко В.К., Пазенок В.С., Кручек О.А., Дьорова Т.А., Любіцева О.О. та ін. Туризмолігія: концептуальні засади теорії туризму: монографія. К.: ВЦ «Академія», 2013. 368 с.

Додаткова література:

1. Шейко В. М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності [Текст]: Підручник. / В. М. Шейко, Н. М. Кушнарєнко. — К. : Знання-Прес, 2004. — 307 с.

2. Кучик О. С., Мальський М. З. Основні вимоги до написання та оформлення дипломної роботи (методичні вказівки для студентів спеціальностей “міжнародні відносини”, „міжнародне право”, “країнознавство” факультету міжнародних відносин). -Львів: Факультет міжнародних відносин Львівського національного університету імені Івана Франка. –Львів, 2001. –24 с.

3. Смаль І.В. Основи географії рекреації та туризму : навч. посіб. / І.В. Смаль. - Ніжин : НДПУ, 2004. - 105 с.

4. 3.Шаблій О. Основи загальної суспільної географії / О. Шаблій. - Л.: ЛНІ, 2003. - 443 с.

Інтернет ресурси:

1. Вимоги до оформлення статей. [Електронний ресурс].–Режим доступу: <https://nau.edu.ua> > site > variables > docs > docsmenu

2. Науменко О. М. Методика організації наукових досліджень в умовах запровадження комп'ютерно-орієнтованих засобів навчання [Електронний ресурс] –Режим доступу: <http://archive.ndove.gov.ua/e-journals/ITZN/em20/content/10nomsof.htm>

3. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського. [Електронний ресурс] – Режим доступу: www.nbuv.gov.ua

4. Про туризм [Електронний ресурс]: закон України від 15 вересня 1995 р. №325/95-ВР. - Режим доступу: <http://www.zakon1.rada.gov.ua>.

5. UNWTO [Електронний ресурс]: - Режим доступу: <http://www.zakon1.rada.gov.ua>.